

Rettelser og Tillæg.

Ny kirkehist. Saml. III.

- S. 259, L. 8. Magistergraden, læs: Baccalaurgraden.

Ny kirkehist. Saml. V.

- S. 351, L. 8. den anden Dag efter, læs: d. a. D. efter Lucia.
S. 674. Biskop Lavrits Jakobsens Klage over Kjeld Jensen Slagelses Adfærd ved Præstevalget i N. Alslev Kirke (dat. 30. Jan. 1653) findes i Fynske og Smaal. Indlæg i Geh.-Ark. Et Udtog af samme er trykt i Kalkars Theol. Tidsskrift, 1872, S. 214—5. Bemeldte Kjeld Jensen Sl. blev siden den første danske Præst paa S. Thomas, se Worms Lexicon over lærde Mænd I, 490. II, 390.

Ny kirkehist. Saml. VI.

- S. 517—8. 553. Om Hr. Peder Lavritsen se Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. IX, 71—2, hvor Hr. Overlærer Kinch har oplyst, at der for Ostrup bør læses Estrup. Han var Præst i Estvad (ikke i Haasum).

Kirkehist. Saml. 3. R. I.

- S. 317. Den her omtalte Ejer af Codex Frisianus, And. Matth. Slangendorphius, forekommer i Worms Lex. II, 391.

Kirkehist. Saml. 3. R. II.

- S. 206, L. 1. Mester Niels Skou, læs: M. Niels Skøtt. Han er den M. Nicol. Sagittarius, som 1581 var i Frankfurt a. M. (Ny kirkeh. Saml. III, 663).

Kirkehist. Saml. 3. R. III.

- S. 2, L. 7 f. n. Skanderborghus, læs: Skodborghus (se Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. IX, 73).

- S. 10, Anm. 4. Rektor Hans Pedersen i Vordingborg blev Præst i Kongens Lyngby (Personalhist. Tidssk. IV, 127).
- S. 114, L. 1. samt Andel i Skoven Bo Rand, læs: samt Andel i Skoven Maggehave, som Biskoppen forud havde købt af Bo Rand.
- S. 385, L. 23. Hr. Jep Olsen, læs: Hr. Jesper Olsen.
- S. 731, L. 21. despersi, læs: dispersi.
- S. 774, L. 3. D. Anders Andersen (Ringkjøbing) var nærværende under hele Rigsdagen 1660 og tog forholdsvis betydelig Del i Forhandlingerne (se Danske Saml. 2. R. II, 97. 105. 117. 122—23. Suhms Nye Saml. II, 249).

Kirkehist. Saml. 3. R. IV.

- S. 42, L. 19. Qalis, læs: Qualis. Lin. 31. Eorsyn, læs: Forsyn.
- S. 168, L. 2. Et Røgelsekar af Jakob Rød er naaet til det sydlige Norge (Tjøme) se N. Nicolaysen: Norske Fornlevn., S. 767, jfr. J. G. Liljegrens Run-Urkunder, Stkhlm, 1833, S. 228—9.
- S. 174, L. 15. Finnerup ved Viborg, læs: Finderup ved Slagelse.
- S. 176, Anm. 1. Se om Niels Jurissøns Klokkevaaben i Aarb. f. n. Oldk., 1883, S. 34.
- S. 181, L. 12 f. n. En anden Art kronografisk Indskrift nævnes i Darstell. der ältesten Bau- und Kunstdenkmäler Sachsens, I, S. 36.
- S. 190, L. 7 f. n. Stormklokkerne tilhørte ikke altid den Kirke, de hang i, de ejedes ofte af den vedkommende By (Kinch: Ribe, II, S. 529).
- S. 194, L. 3 f. n. Svenskerne førte 1658 Kronborgs Klokker til Stockholm (O. Carlén: Stockholms Kyrkar, 1864, S. 253 flg.; meddelt af Pastor A. Kall Rasmussen).
- S. 194, Anm. 1. Ogsaa Madklokker ere blevne Kirkeklokker. Da Brandstrup Kirke i Vindum Sogn ved Viborg blev bygget i 1870, fik den som Gave fra Palstrup en Klokke, paa hvilken der staar: »Palstrup Spise-Klokke 1762» (Meddelelse af Pastor A. Kall Rasmussen).
- S. 195, L. 15. Yderligere Sagn om, at Klokker ikke ynde at flyttes, se E. Tang Kristensen: Sagn og Overtro fra Jylland, 1883, S. 66.
- S. 197, Anm. 2. Som andre Citater kan mærkes: Dipl. Norv. II, S. 867; VIII, S. 668; X, S. 640.
- S. 197, Anm. 3. Se ogsaa en Kvittering af 27de September 1603 ved Vordingborg Lens Regnskaber Nr. 21 i Kongerigets Arkiv. Medd. af Gehejmeark. A. D. Jørgensen).
- S. 210, Fig. 7. Se om Mærket paa Klokkerne i Lumby og Thorslunde Aarb. f. n. Old. 1883, S. 34.
- S. 212, L. 2 f. n. En Pilespids er Stralsunds Vaaben.
- S. 218, L. 11. ved Viborg, læs: ved Slagelse.

- S. 219, L. 22. »Nu fly'er Johanna«, læs: »Nu fly'er Susanna«. — Klokkernes Lyd belægges i Folkemunde ofte med Ord, se Rasmus Hansen: Gamle Minder, Odense, 1882, S. 3; E. Tang Kristensen: Sagn og Overtro fra Jylland, 1883, S. 303—4.
- S. 226, L. 8. I Øm Klosters Inventarium (1554) nævnes en Smedie med Redskab (Suhms Nye Saml. III, S. 309—10).
- S. 238, L. 11 f. n. ved Viborg, læs: ved Slagelse.
- S. 246, L. 12 f. n. Henricus de Borch støber 1521 en Klokke til Kirken i Heersum (Mitthof: Künstler und Werkmeister Niedersachsens und Westfalens, 1883, S. 46).
- S. 246, L. 4 f. n. »Georg Waghenens« støber 1520 i Tyskland (Mitthof: anf. Skr. S. 331).
- S. 247, L. 3. Michel Debeler følger efter den ældste Gert v. Merfeldt som Støber i Flensborg; han støber 1566 den store Klokke Susanna til Mariekirken i Flensborg; v. 13 Skpd. 8 Lpd., hans Støbeløn var 367 Mk. 4 Sch.; 1591 støber han en Døbefont til den samme Kirke; han dør den 14de December 1593 (O. H. Møller: Erneueres Andenken des Bürgermeisters Gert v. Merfeldt, Flensb., 1773, S. 6—7). Han har herefter ikke kunnet støbe i 1516.
- S. 247, L. 18. Gert v. Merfeldt maa opløses i to Støbere. Den ældste dør den 16de Oktober 1558 i Flensborg (O. H. Møller: Erneueres Andenken des Bürgerm. G. v. Merfeldt, 1773, S. 5). Han støber 1539 en Klokke til St. Peter i Hamborg (Mitthof: Künstler u. Werkmeister Niedersachsens u. Westfalens, 1883, S. 110) og omtales hos Clæden: Monum. Flensb., S. 740. — Den yngre Gert v. Merfeldt er næppe en Søn af den ældre.
- S. 249, L. 18. Udtrykket »Sejerværk« bruges ogsaa i Almindelighed om et Maskineri (Mølleværk), der drives ved en synkende Kraft (Vand), se Dipl. Flensb. II, S. 387. 410. Ordet staar næppe i Forbindelse med Zeigen, som tidligere antaget (Troels Lund: Danmarks og Norges Hist. II, S. 311), men kommer af Roden i síga, synke (K. G. Andresen: Über deutsche Volksetymologie, 1878, S. 172). — 1639 findes paa Riberhus en »Klokke med Sejerværk« (Kinch: Ribe II, S. 471).
- S. 251, L. 1. Bøsestøber Lavrids Madsen nævnes i Dsk. Mag. 4. R. V, S. 184.
- S. 256, L. 14 f. n. Hans Aldena støber 1555 i Hamborg (Mitthof: anf. Skr. S. 14).
- S. 261, L. 18. Der gives virkelig en Støber Hans Siop; Gisningen om, at Navnet skulde læses Hans Pop, falder altsaa bort (Mitthof: anf. Skr. S. 296).
- S. 262, L. 13. 1619 støber Hartvig Qvillichmeyer en Klokke til Holmens Kirke (jfr. J. L. Wolffs Encomion, S. 158), meddelt af Pastor A. Kall Rasmussen.

- S. 265, L. 11. Rolf Borkartsen støber 1620 en Klokke til Moss (D. Vogt: Beskriv. af Moss, 1834, S. 15).
- S. 276, Anm. 1. 1641 befales det, at alle gamle Kobberstykker (3: Kanoner) paa Kongens Gaard i Trondhjem skulde sendes til Glückstadt til Omsmeltning (Norske Rigsregistr. VIII, S. 70).
- S. 278, L. 15. Efter Meddelelse fra Pastor A. Kall Rasmussen har Ahasv. Koster v. der Hart støbt en Klokke til Nakskov Kirke (formentlig 1680, jfr. Dske Atl. VI, S. 485) samt to Klokker til Taarnby paa Amager 1678 og 1688. — Om ham findes nogle Oplysninger i Kongerigets Arkiv, Design. VIII, A, 63.
- S. 290, L. 17. 1764, læs: 1774.
- S. 292, L. 11. C. F. Weiss omtales hos O. Fabricius: Horsens, 1879, S. 364—5. 524.
- S. 293, L. 4. F. W. Löschenkohl har ikke støbt denne Klokke, den bærer nemlig følgende Indskrift: »Støbt af Søren Hansen Hornhaver paa Frederiksværk 1828«.
- S. 296, L. 15. U. Stallknecht omtales hos O. Fabricius: anf. Skr. S. 364—5.
- S. 298, L. 4 f. n. 1690 nævnes et Slagværk i Horsens (Fabricius: anf. Skr. S. 81).
- S. 374, L. 22. Græsted og Maarum, læs: Esbønderup og Nøddebo.
- S. 381. Hvad her er ytret som en Formodning angaaende H. G. Clausens Ønske om at hindre Grundtvig i at tale ved Biskop Balles Begravelse, stadfæstes ved en Ytring af Jac. Chr. Lindberg i Folketingstidenden 1853, Sp. 4495.
- S. 409, L. 16. Dat, læs: Dag.
- S. 527. Den 23de Septbr. 1558 giver Kong Christian III paa Dronningborg Niels Sørensen (Juel) Forleningsbrev paa det Kannikedømme i Viborg, Lime Præbende, som Mester Splid Fassi havde opladt for ham (Regist. o. a. L. Nr. 6, Fol. 438).
- S. 549. Om M. Henrik Nielsen Arctanders mislige Beregning af Naadensaaret efter sin Fader findes endnu et Par Breve i Kbhvns Univ. Hist. IV, Nr. 478, 483 og 499, hvilke tillige indeholde andre Oplysninger om viborgske Kapitelsforhold.
- S. 625, L. 8. berømte, læs: bortrømte.
- S. 628. Ludvig Boesens Levned har tidligere været trykt i Maus Nye christelige Samlinger I, 193 ff.
-